

zijn als bij ons. Maar die wordt nog verder verscherpt door het feit dat zeer weinig mensen, vooral zij die de toekomst van het land gaan bepalen, de tijd of de kracht hebben om nu reeds na te denken over deze vraag: Welk nieuw economisch systeem kan zinvoller en rechtvaardiger zijn dan het huidige? Kan het een kapitalistisch systeem zijn, of wordt het een sociaal-democratisch, socialistisch, marxistisch-communistisch systeem? Op opvoedkundig gebied is er een crisis rondom het gehele verwerpelijke systeem van het zogenaamde Bantoe-onderwijs. Ik wijs U op het feit dat de aangeboden concepten van onderwijs en opvoeding, zoals die weergegeven zijn in een concept dat verleden jaar aangeboden is door een zwarte studentenorganisatie genaamd AZASO (Azanian Students Organisation), het zogenaamde Education Charter, niet ernstig genomen wordt. Dit concept is een nieuwe kijk op het onderwijs van de toekomst in ons land, dat door de huidige heersende minderheid geweldig sterk tegengewerkt wordt. De grote meerderheid van de blanke bevolking in Zuid-Afrika heeft er geen weet van dat er zo'n belangrijk document verschenen is dat als basis dient voor discussies van duizenden zwarte studenten en jongeren in geheel Zuid-Afrika.

Op sociaal gebied is er een crisis van geweldige omvang waarvan de meerderheid van de blanke samenleving in Zuid-Afrika zich nog nooit werkelijk bewust is geweest. Het systeem van apartheid dat zo succesvol is doorgevoerd, is zo ernstig, niet alleen met betrekking tot wetgeving maar ook tot levenshouding, dat de scheiding - niet alleen de fysieke scheiding maar de scheiding tussen mens en mens, groep en groep, geest en geest - zó diep, zó succesvol doorgetrokken is, dat op menselijk niveau de mogelijkheden van een normaal sociaal verkeer tussen mens en mens, groep en groep, van de ene cultuur tot de andere, van het ene ras tot het andere, van de ene taal tot de andere, uiterst moeilijk geworden zijn. Voor mij ligt de tragedie niet in hetgeen de blanken de zwarte gemeenschap hebben aangedaan, want deze heeft zijn sociale leven van warmte en toegenegenheid en onderlinge steun behouden, ondanks het feit dat zij veel geleden heeft. Maar de blanke gemeenschap in Zuid-Afrika is daardoor onnoemelijk verarmd. Als blanken in Zuid-Afrika begrijpen wij niet dat wij onszelf zo verontmenselijkt hebben door ons geïsoleerd zijn van de mensen van andere culturen, talen, kleuren, levensbeschouwing en sociale gebruiken. Daardoor zijn wij bezig in de diepste zin van het woord onze menselijkheid te verliezen. En wanneer iemand of een gemeenschap het kostbaarste dat God geeft - het feit dat je mens en beeldrager van God bent -, weggeeft, dan geeft hij zijn leven prijs.

Op kerkelijk gebied is er een crisis door de diepe verdeeldheid van elke kerk die in Zuid-Afrika strijdt en getuigt. Dit wordt nog verder verscherpt door het onvermogen van de kerk en van hen die tegen apartheid zijn om werkelijk te weten wat zij kunnen doen om dit onrechtvaardige systeem van apartheid - onchristelijk en onmenselijk - te beëindigen. Er is een machteloosheid, ook bij de kerken die tegen